

Recenzja dorobku naukowego lek. Izabeli Domagała-Mańczyk

w postępowaniu o nadanie stopnia doktora nauk medycznych
w dyscyplinie nauki medyczne.

Ocena dorobku naukowego

Przedstawiony dorobek naukowy koncentruje się na niezwykle istotnym i aktualnym problemie klinicznym, jakim jest skuteczność terapii wziewnej u chorych na astmę i przewlekłą obturacyjną chorobę płuc (POCHP), ze szczególnym uwzględnieniem podstaw techniki inhalacyjnej oraz skuteczności edukacji pacjentów.

Analizowane publikacje:

1. „Najczęstsze błędy popełniane przez chorych w technice inhalacji leków wziewnych” Medycyna po Dyplomie Listopad 2022, nr 11, s. 50-58
2. Domagała-Mańczyk I, Miszczuk-Ciesła M, Maskey-Warzechowska M, Zielecki M, Szczudlik P, Dąbrowska M. **Expectations Versus Reality in Inhalation Technique-A Case-Control Study of Inhalation Technique in Patients with Asthma or COPD.** J Clin Med. 2025 Sep 27;14(19):6848. doi: 10.3390/jcm14196848. PMID: 41095928; PMCID: PMC12525108.
3. Domagała-Mańczyk I, Miszczuk-Ciesła M, Maskey-Warzechowska M, Zielecki M, Szczudlik P, Dąbrowska M. **Limitation of the effectiveness of inhalation training in patients with asthma and COPD.** Respir Med. 2026 Jan;251:108603. doi: 10.1016/j.rmed.2025.108603. Epub 2025 Dec 19. PMID: 41423076.

tworzą spójny tematycznie cykl badawczy dotyczący praktycznych aspektów terapii inhalacyjnej i jej ograniczeń w codziennej praktyce klinicznej.

Wartość naukowa dorobku

Dorobek Kandydatki należy ocenić wysoko pod względem: aktualności problematyki, znaczenia klinicznego, użyteczności praktycznej oraz zgodności z aktualnymi kierunkami badań w pulmonologii.

Prawidłowa technika inhalacyjna pozostaje jednym z kluczowych determinantów skuteczności leczenia astmy i POCHP. Pomimo dostępności nowoczesnych preparatów wziewnych, błędy popełniane przez pacjentów nadal prowadzą do: gorszej kontroli choroby, częstszych zaostrzeń, wzrostu hospitalizacji i zwiększenia kosztów opieki zdrowotnej.

Kandydatka podejmuje problem niezwykle ważny społecznie i klinicznie, wpisujący się w światowe rekomendacje dotyczące leczenia chorób obturacyjnych płuc, w tym wytyczne Global Initiative for Asthma oraz Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease.

Ocena poszczególnych osiągnięć

1. Najczęstsze błędy popełniane przez chorych w technice inhalacji leków wziewnych

Publikacja ma istotną wartość praktyczną. Autorka identyfikuje najczęściej występujące błędy techniczne związane ze stosowaniem leków wziewnych. W praktyce klinicznej nieprawidłowe zastosowanie inhalatora uniemożliwia skuteczny proces terapii chorych na astmę lub POChP. Szczególnie wartościowe jest zwrócenie uwagi na brak synchronizacji wdechu z aktywacją inhalatora, niewystarczająco głęboki wdech, brak zatrzymania oddechu po inhalacji i nieprawidłowe przygotowanie urządzenia.

Praca ma duże znaczenie edukacyjne i może stanowić podstawę opracowania standardów szkolenia pacjentów.

2. Expectations Versus Reality in Inhalation Technique – A Case-Control Study of Inhalation Technique in Patients with Asthma or COPD

Publikacja prezentuje dojrzałe podejście badawcze. Szczególnie cenne jest porównanie deklarowanej przez pacjentów poprawności techniki inhalacyjnej z rzeczywistą oceną wykonywania inhalacji. Wśród 180 chorych włączonych do badania tylko 37,8 pacjentów przyjmowało leki prawidłowo. Wykazano, że 42,2% badanych przebyło wcześniej jakiejkolwiek szkolenie z prawidłowej inhalacji leków wziewnych. Mimo istnienia międzynarodowych wytycznych (GINA, GOLD) w Polsce nadal pokutują zaniedbania edukacyjne w znaczący sposób ograniczające skuteczność leków dostępnych w systemie opieki nad chorymi.

Autorka wykazuje istotną rozbieżność pomiędzy subiektywną oceną pacjentów a rzeczywistymi umiejętnościami, co ma fundamentalne znaczenie dla praktyki klinicznej.

Do mocnych stron pracy należą:

- dobrze dobrana grupa badana,
- praktyczny charakter analizy,
- zastosowanie podejścia case-control,
- wysoka użyteczność wyników.

Wyniki pracy potwierdziły, że większość chorych na astmę i POChP przyjmuje leki nieprawidłowo, zwłaszcza chorzy inhalatory typu pMDI. Główną przyczyną tego faktu była niewystarczająca edukacja w zakresie techniki inhalowania leków wziewnych.

Praca wpisuje się w nowoczesny nurt badań nad adherencją terapeutyczną i medycyną behawioralną.

3. Limitation of the effectiveness of inhalation training in patients with asthma and COPD

Praca to kontynuacja poprzedniego badania. Ma ona szczególnie wysoką wartość kliniczną. Wśród 180 zbadanych chorych jedynie 6,4% stosujących inhalatory pMDI oraz 28,2% stosujących inhalatory typu DPI bezbłędnie stosowało leki wziewne. Po szkoleniu nastąpiła poprawa techniki inhalacji. Szkolenie poprawiło technikę inhalacji leków do wysokiego poziomu 85,5 % stosujących pMDI i 84,8 stosujących DPI. Kandydatka słusznie zwraca uwagę, że jednorazowe szkolenie pacjentów jest niewystarczające dla trwałego utrzymania prawidłowej techniki inhalacji.

Uzyskane wyniki wskazują na:

- konieczność regularnej reedukacji,
- potrzebę indywidualizacji treningu inhalacyjnego,
- znaczenie monitorowania techniki podczas każdej wizyty.

Praca posiada istotny potencjał wdrożeniowy i może wpływać na organizację opieki nad chorymi z astmą i POChP.

Spójność dorobku

Dorobek jest spójny tematycznie, logicznie rozwijany i konsekwentnie ukierunkowany na poprawę skuteczności terapii wziewnej.

Widoczny jest progres naukowy polegający na identyfikacji błędów, analizie świadomości pacjentów oraz ocenie skuteczności edukacji i jej ograniczeń.

Taki układ świadczy o świadomym i metodycznym rozwijaniu problematyki badawczej.

Znaczenie dla pulmonologii

Dorobek Kandydatki posiada wyraźną wartość aplikacyjną dla specjalistów chorób płuc i alergologii, medycyny rodzinnej, pielęgniarstwa pulmonologicznego, rehabilitacji oddechowej, edukacji terapeutycznej.

Badania mają bezpośrednie przełożenie na poprawę kontroli astmy i POChP oraz bezpieczeństwo terapii wziewnej.

Ocena metodologiczna

Na podstawie przedstawionych prac można stwierdzić, że Kandydatka:

- posiada umiejętność planowania badań klinicznych,
- prawidłowo formułuje cele badawcze,
- stosuje adekwatne metody analizy,

- wyciąga logiczne i ostrożne wnioski.

Na podkreślenie zasługuje praktyczny charakter badań oraz potencjalne możliwości wdrożenia w praktyce klinicznej.

Samodzielność naukowa

Przedstawiony dorobek wskazuje na rozwijającą się samodzielność naukową Kandydatki. Widoczna jest umiejętność identyfikacji istotnych problemów klinicznych, prowadzenia badań obserwacyjnych, interpretacji wyników i formułowania praktycznych rekomendacji.

Wniosek końcowy

Przedstawiony dorobek naukowy lek. Izabeli Domagała-Mańczyk dotyczy ważnej i aktualnej problematyki klinicznej związanej z efektywnością terapii wziewnej u pacjentów z astmą i POChP.

Cykl publikacji jest spójny tematycznie, posiada istotną wartość naukową i praktyczną oraz wnosi wartościowy wkład do rozwoju pulmonologii klinicznej i edukacji terapeutycznej.

Uważam, że przedstawiony dorobek spełnia wymagania stawiane kandydatom ubiegającym się o nadanie stopnia doktora nauk medycznych w dyscyplinie nauki medyczne.

W związku z powyższym opiniuję dorobek Kandydatki pozytywnie i popieram dopuszczenie do dalszych etapów postępowania doktorskiego.

Z poważaniem

dr hab. n. med. i nauk o zdrowiu Piotr Dąbrowiecki